

Hallituksen esitys paikallisen sopimisen lisäämiseksi

Tiedotustilaisuus 5.9.2024

Työministeri Arto Satonen
Hallitusneuvos Nico Steiner

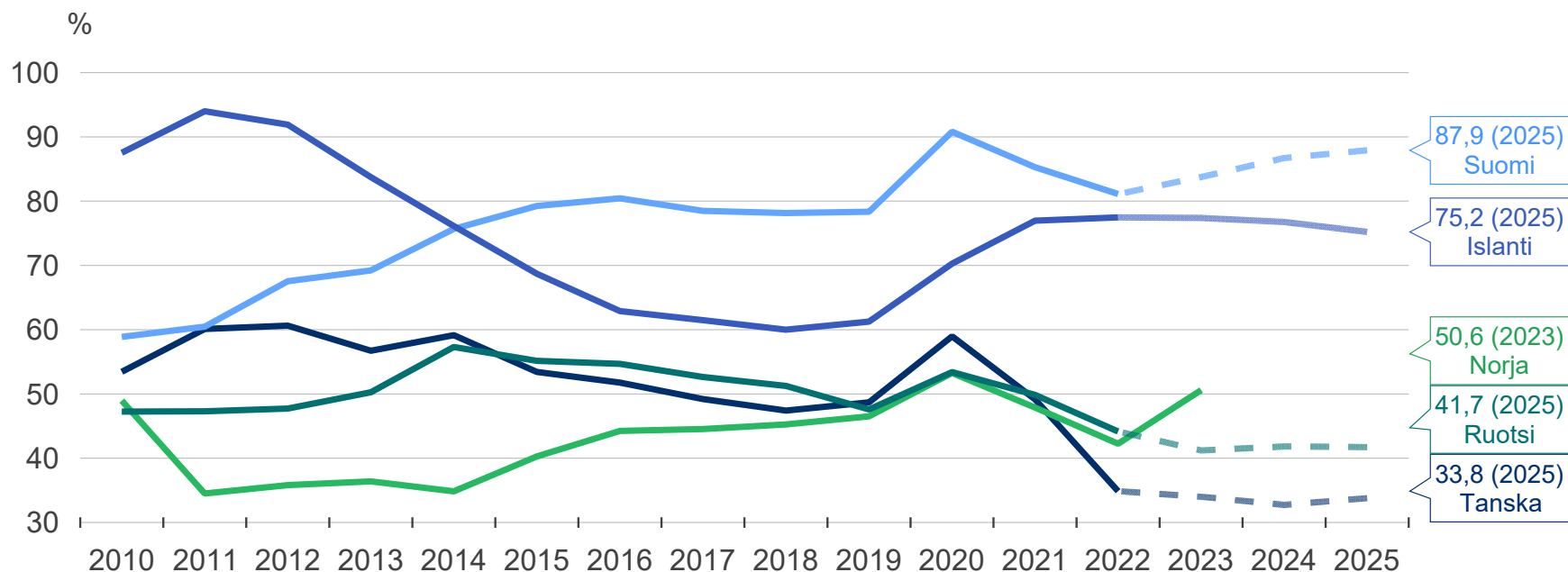

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Suomessa valtio on velkaantuneempi kuin muissa Pohjoismaissa

Julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta
(OECD estimaatti, kausitasoitettu)

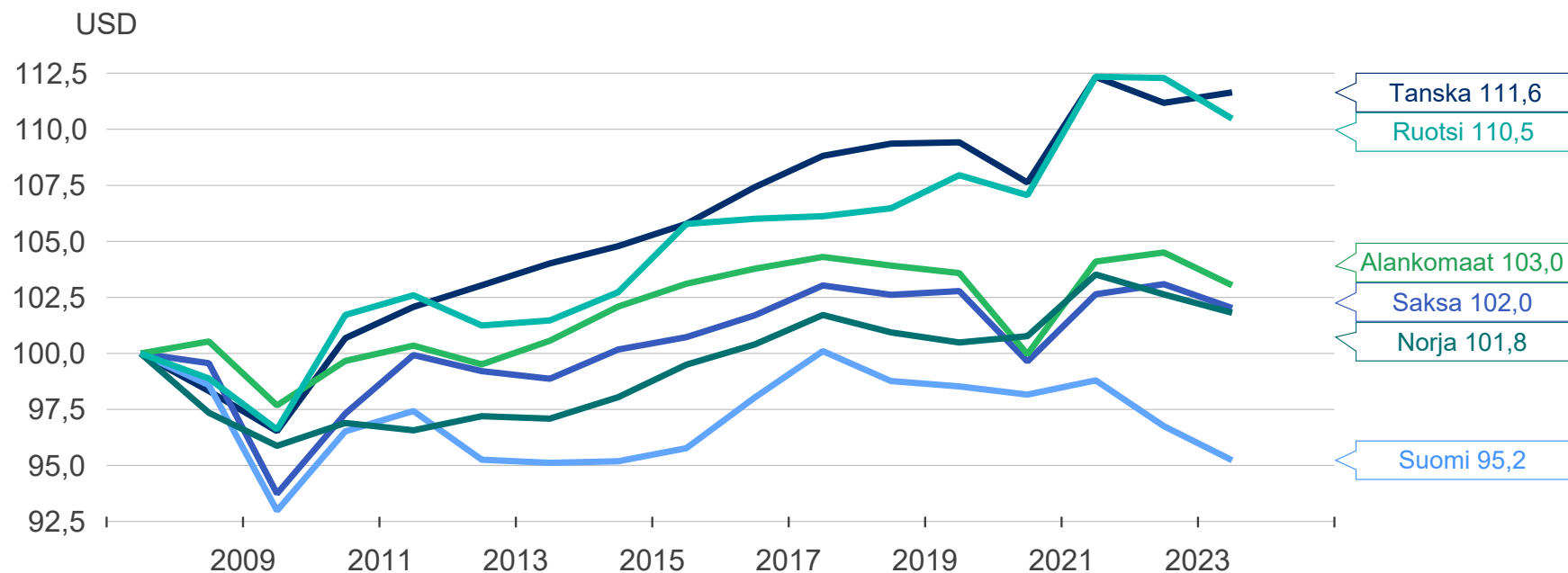
Lähde: OECD, Macrobond, TEM

Suomessa työn tuottavuus on alhaisempi kuin verrokkimaissa

Työn tuottavuus työllistä kohden maittain

USD, indeksoitu 2007=100

Lähde: Conference Board, Total Economy Database, TEM, Macrobond (2023)

Taloukasvua ja kilpailukykyä tukevat työmarkkinauudistukset

- Hallitus uudistaa suomalaisia työmarkkinoita. Työmarkkinareformeilla tuetaan työllisyyttä ja taloukasvua sekä vahvistetaan Suomen kilpailukykyä ja tuottavuutta.
- Uudistukset valmistellaan kolmikantaisesti.

Työrauhan
parantaminen
työmarkkinoilla

Uudistus tuli voimaan
18.5.2024

Paikallisen
sopimisen
lisääminen

Esitys eduskunnalle
5.9.2024

Sovittelujärjestelmän
vahvistaminen

Esitys eduskunnalle
syyskuussa 2024

Työllistämisen
esteiden purkaminen

Esitykset kehysriiheen
2025 mennessä

Paikallisella sopimisella voidaan kehittää yrityksen toimintaa ja parantaa tuottavuutta

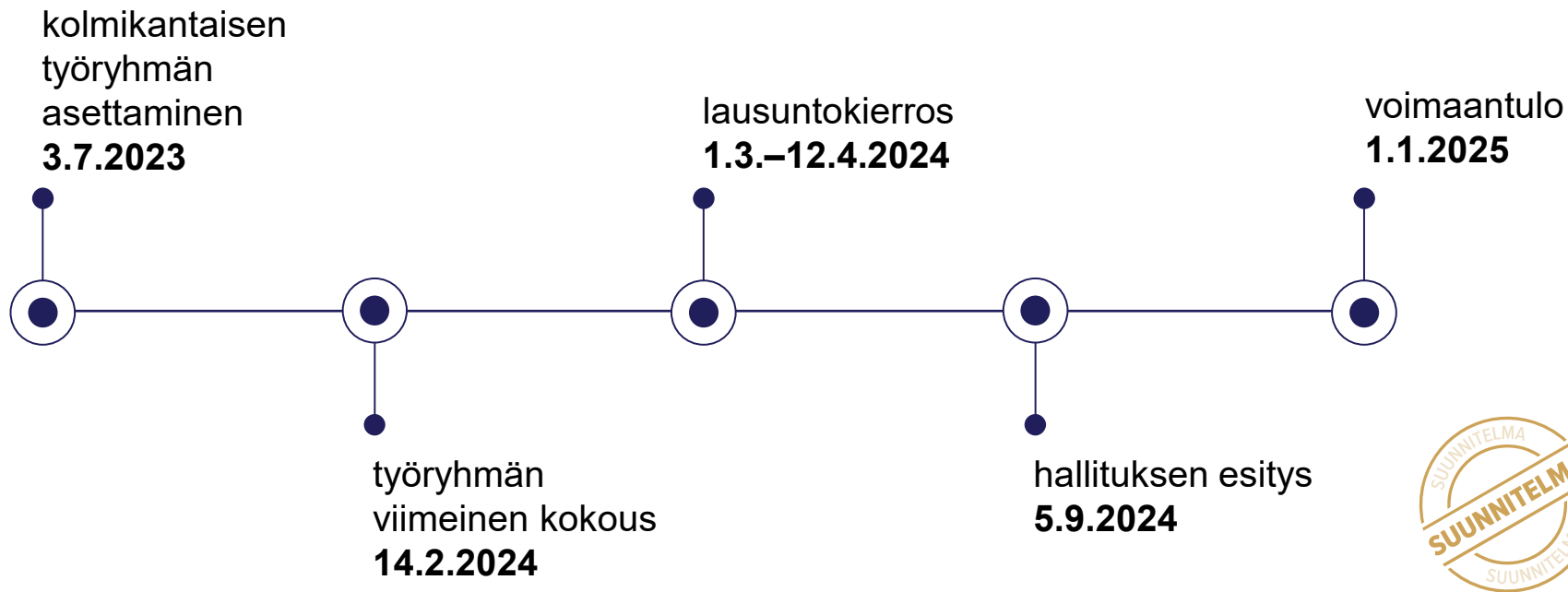

- Paikallisella sopimisella voidaan ottaa huomioon työpaikkakohtaiset olosuhteet ja sopia työehdoista, jotka vastaavat sekä työnantajan että henkilöstön tarpeisiin.

- Hallitus uudistaa lainsäädäntöä, jotta paikallinen sopiminen on mahdollista yhdenvertaisesti kaikissa yrityksissä riippumatta siitä, kuuluuko yritys työnantajaliittoon tai millainen työntekijöiden edustus yrityksessä on.
- Työlainsäädännön pakottavilla säännöksillä turvataan jatkossakin työsuhteiden olennaisimmat vähimmäisehdot.

Miten lainvalmistelu on edennyt?

Keskeiset muutokset

1. Yrityskohtaisella työehtosopimuksella voi sopia laista poiketen.
2. Keltaiset työehtosopimukset estetään.
3. Yleissitovuuskenttää koskevat paikallisen sopimisen kiellot poistetaan.
4. Luottamusmiehen puuttuminen ei estä paikallista sopimista.
5. Luottamusvaltuutetun valmiuksia paikalliseen sopimiseen parannetaan.

**Mikä tarkalleen
muuttuu?**

Lakiesityksessä tarkoitettut paikalliset sopimukset

Laissa määritellään, mistä asioista voi sopia työehtosopimuksella.

Yrityskohtainen työehtosopimus

Toimialakohtainen työehtosopimus

Työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus

Muutos 1: Yrityskohtaisella työehtosopimuksella voi sopia laista poiketen

Nykyisin valtakunnallisella työehtosopimuksella voi sopia toisin monista työlainsäädäntöön liittyvistä säännöksistä.

Jatkossa yrityskohtaisella työehtosopimuksella vastaavat sopimismahdollisuudet.

Sopijapuolet:

- Valtakunnallinen työnantajajärjestö

- Valtakunnallinen työntekijäjärjestö

- Yksittäinen yritys

- Valtakunnallinen työntekijäliitto tai tämän jäsenyhdistys

Muutos 2: Keltaiset työehtosopimukset estetään

- Keltainen työehtosopimus on keinotekoinen järjestely, jossa työehtosopimuksen sopijapuolena oleva työntekijäyhdistys ei aidosti edusta työntekijöitä.
- Jatkossa työntekijäyhdistyksen tarkoitusta arvioitaessa huomioitaisiin yhdistyksen muodollisen tarkoituksen lisäksi yhdistyksen tosiasialliset päämäärät ja toiminta.
- Muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että työehtosopimuksina pidetään vain sellaisia sopimuksia, joissa sopijapuolet aidosti edustavat työnantaja- ja työntekijäpuolta.

Muutos 3: Yleissitovuuskenttää koskevat paikallisen sopimisen kiellot poistetaan

- Nykyisin laissa estetään yleissitovaa työehtosopimusta noudattavaa työnantajaa tekemästä paikallisia sopimuksia, joilla poikettaisiin tietyistä työlakien säännöksistä, vaikka työehtosopimus sen mahdollistaisi.
 - Mahdollisuuteen tehdä paikallisia sopimuksia yleissitovuuskentässä liittyy muutoinkin epävarmuutta.
- ➔
- Paikallisen sopimisen kiellot poistettaisiin, ja laissa säädettäisiin nimenomaisesti mahdollisuudesta tehdä myös yleissitovuuskentässä paikallisia sopimuksia.

Muutos 4: Luottamusmiehen puuttuminen ei estä paikallista sopimista

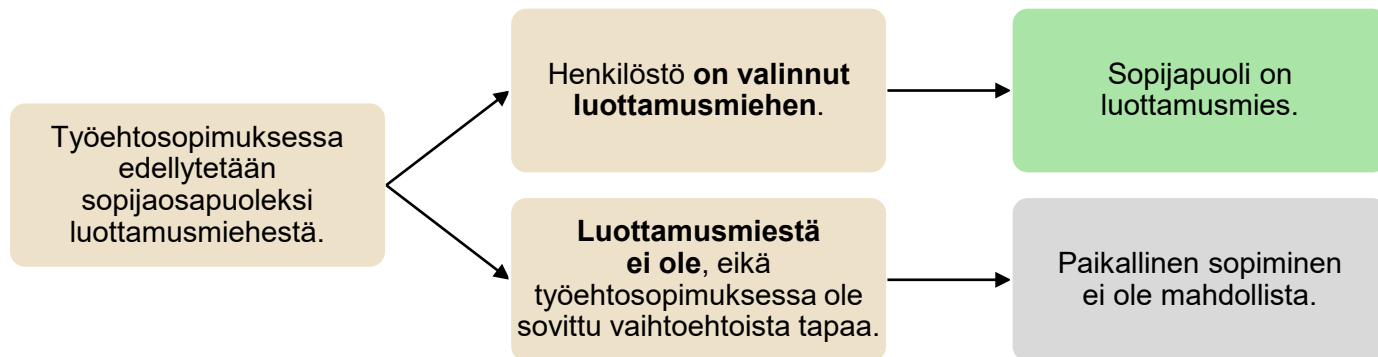

- **Lähtökohtana**, että henkilöstön edustus paikallista sopimusta tehtäessä määräytyy työehtosopimuksen mukaisesti.
- **Toissijaisesti**: Jos työehtosopimuksessa tarkoitettua edustajaa (esim. luottamusmiestä) ei ole, noudatetaan työehtosopimuksessa sovittua vaihtoehtoista tapaa, jos sellaisesta on sovittu.
- **Viimesijassa** sopimus voidaan tehdä luottamusvaltuutetun kanssa.
- Järjestäytynyttä ja järjestäytymätöntä työmarkkinakenttää kohdeltaisiin samalla tavalla.

Muutos 4: Luottamusmiehen puuttuminen ei estä paikallista sopimista

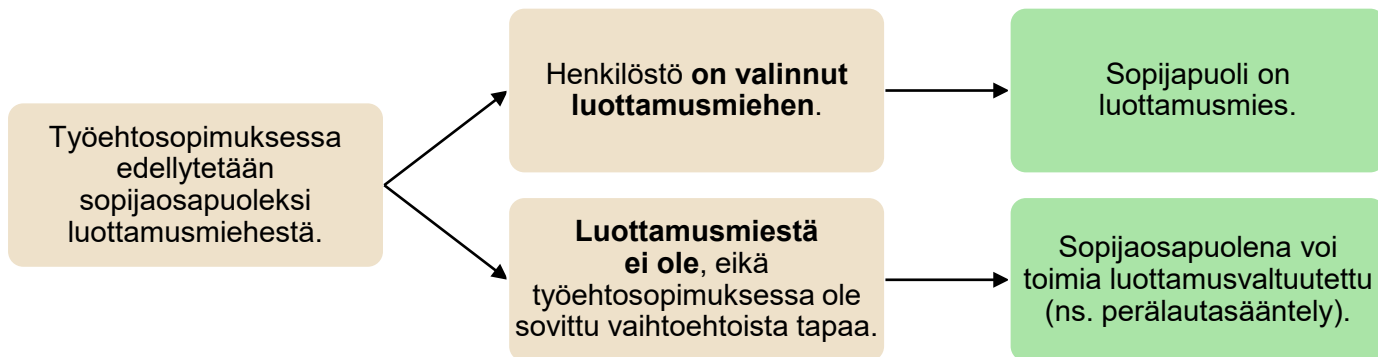
Nykyisin

Muutos 4: Luottamusmiehen puuttuminen ei estä paikallista sopimista

Uudistuksen jälkeen

Muutos 4: Luottamusmiehen puuttuminen ei estä paikallista sopimista

Menettelytavat, kun paikallinen sopimus tehdään TES:n osapuolta koskevasta vaatimuksesta poiketen:

1. Paikallista sopimusta tehtäessä on noudatettava TES:n menettelytapaa koskevia määräyksiä lukuun ottamatta henkilöstön edustajaa koskevia vaatimuksia.
2. Työnantajan on annettava luottamusvaltuutetulle
 - sopimuksen tekemiseksi tarpeelliset tiedot
 - riittävä harkinta-aika sopimusta neuvotellessa ja
 - tilaisuus käsitellä sopimuksen merkitystä yhdessä henkilöstön kanssa.
3. Sopimus on molemmin puolin irtisanottavissa 3 kuukauden irtisanomisajalla, jollei lyhyemmästä irtisanomisajasta ole sovittu.

Muutos 5: Luottamusvaltuutetun valmiuksia paikalliseen sopimiseen parannettaisiin

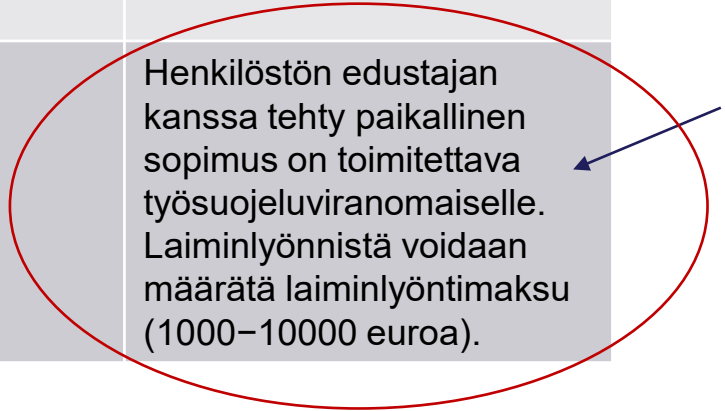
- Jos luottamusvaltuutettu toimisi henkilöstön edustajana paikallisia sopimuksia tehtäessä, työnantajan olisi edistettävä tämän valmiuksia toimia tehtävässä.
- Velvoite edistää luottamusvaltuutetun valmiuksia koskisi
 - luottamusvaltuutetun osaamista ja
 - työpaikan toimintaympäristön tuntemusta.

Valvonta ja riitaisuuksien ratkaisu

- Valvonnasta ja riitaisuuksien ratkaisusta vastaisivat samat tahot kuin nykyisiin.
- Uutta olisi laiminlyöntimaksu.

	Järjestäytynyt kenttä	Järjestäytymätön kenttä
Valvonta	Liitot	Työsuojeluviranomainen
Riitaisuuksien ratkaiseminen	Työtuomioistuin	Yleinen tuomioistuin
Muuta?		Henkilöstön edustajan kanssa tehty paikallinen sopimus on toimitettava työsuojeluviranomaiselle. Laiminlyönnistä voidaan määrätä laiminlyöntimaksu (1000–10000 euroa).

Uutta

Lausuntokierroksen jälkeen tehtyjä keskeisiä muutoksia

- Yleissitovuuskentässä tehtävien paikallisten sopimusten valvontaa on terävöitetty.
 - Ehdotukset henkilöstön edustajan kanssa tehtävän paikallisen sopimuksen toimittamisesta työsuojeluviranomaiselle
 - Laiminlyöntimaksu velvollisuuden laiminlyönnistä
- Esityksessä ei ehdoteta, että paikallinen sopimus olisi toissijaisesti mahdollista tehdä yhdessä henkilöstön kanssa.

Kiitos!

Lisätietoa:

tem.fi/paikallisen-sopimisen-lisaaminen